SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. CI. No. 72. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, APRIL 16, 1994. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 16-го КВІТНЯ 1994. Ч. 72. РІК CI.

ПРИЗНАЧЕНО СЕСІЮ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Київ (УНІАР). — Тут у вівторок, 12-го квітня, відбулося засідання Президії Верховної Ради України, на якому ухвалено рішення провести заключне пленарне засідання дев'ятої сесії Верховної Ради України старого скликання на 10 годину ранку 22-го квітня.

Президія рекомендувала Центральній виборчій комісії призначити повторні вибори до українського парламенту на 10-го липня цього року.

З Криму повідомили, що сесія Верховної Ради Криму призначена на 10-го травня. Представники бльоку „Росія" вимагали скликати сесію кримського парляменту ще раніше, однак Президія відхилила цю вимогу на підставі статті 110 кримської конституції, де записано, що перша сесія скликається на 30-ий день після виборів.

Полети до Львова ускладнюються

Джерзі Ситі, Н. Дж.— Як інформує власниця подорожнього бюра „Скоп" Марійка Гельбіг, вона отримала від представника чеської летунської лінії в Ню Йорку повідомлення, що у висліді конференції, яка відбулася 12-го квітня у Києві із представниками Авіялінії „Україна" та Управління авіяційного транспорту України, відкинуто пропозицію приземляти тричі в тиждень чеські літаки на летовище у Львові, що мало розпочатися з днем 17-го травня.

Управління авіяційного транспорту України дозволило лише на те, щоб чеські літаки привозили до Львова чеських громадян, а в ніякому випадку громадян інших країн. Переговори в Києві несподівано зірвано і літом 1994 року не буде летунської комунікації між Прагою і Львовом.

Львівський заряд летовища далі домагається дозволу для чеських літаків приземлювати там тим більше, що Авіялінія „Україна", яка найбільше протестує щодо прилетів чуських літаків до Львова, має лише пасажирські літаки типу ІЛ-62, які є надто великі і тяжкі, щоб осідати на тому малому летовищі. Недавно перший літак „Україна", що летів з Торонто, не міг причалити на летовищі у Львові із-за сильного бокового вітру і був змушений осісти на летовищі в Івано-Франківську.

Відбувся творчий вечір П. Мовчана

Київ (УНІАР). — Тут у вівторок, 12-го квітня, в Українському Домі відбувся творчий вечір відомого поета і політичного діяча Павла Мовчана, якого вдруге обрано до Верховної Ради України.

У програмі вечора взяли участь: заслужений артист України Святослав Пікуньський — тенор, який виконав кілька романсів на вірші П. Мовчана, літературознавець Олександер Пеструшкін, у виконанні якого прозвучали вірші поета; державний ансамбль солістів „Київська камерата".

П. Мовчан познайомив присутніх зі своєю новою книгою „Мова — явище космічне", що вийшла у Видавництві „Просвіта". Книга присвячена красі та відродженню української мови в сучасній Україні.

„Кожна мова — це різне бачення світу, сказав П. Мовчан, — підміна мови — то величезна інтелектуальна втрата. Твори людини можуть повністю реалізуватися тільки рідною мовою".

Коннектикат відзначить 100-річчя УНС

Члени комітету (сидять, зліва): О. Гладун, проф. І. Телюк, І. Олійник, В. Василенко, Т. Сливінський; (стоять, зліва): А. Наконечний, Г. Гіна, М. Мовчан і Д. Стець.

Ню Гейвен, Конн. — Заходом Стейтового комітету відділів УНСоюзу у неділю, 24-го квітня ц. р., в год. 2-ій по полудні, в УНДомі в Гартфорді, відбудеться ювілейний бенкет для відзначення 100-річчя Українського Народного Союзу і його щоденника „Свобода".

З цією метою вибрано комітет, який очолив проф. Іван Телюк, колишній заступник головного предсідника УНС. До комітету ввійшли: Василь Василенко, голова Окружного Комітету, Ірина Олійник, заступниця голови комітету, Осип Гладун, — секретар 277-го Відділу, Тарас Сливінський, секретар 59-го Відділу. А Наконечний, Г. Гіна, М. Мовчан і Д. Стець.

Головним промовцем буде головний предсідник УНС, Уляна Дячук. Привіти складуть представники інших союзів, як також кандидат на губернатора Р. Лярсон. Заслуженці союзові будуть нагороджені почесними грамотами з нагоди 100-річчя УНС.

У мистецькій частині виступить тріо „Обереги" з України.

За квитками вступу проситься звертатися до секретарів відділів УНС.

В Україні відзначено День Космонавтики

Київ (УНІАР). — Тут 12-го квітня з нагоди Дня Космонавтики відбулася пресова конференція з участю віцепрем'єр-міністра України Валерія Шмарова, президента Федерації Космонавтів України Анатолія Завалішина, президента Академії Наук України Бориса Патона та інших державних діячів.

В. Шмаров проаналізував сьогоднішню ситуацію в національній космічній галузі. За його словами, в Україні є всі передумови для новітніх космічних розроблень. Понад 100 підприємств України виробляють космічну техніку. Виготовлені в Україні ракетоносії „Циклон" та „Зеніт", сателіти „Космос" та „Інтеркосмос" працюють майже без комплікацій.

Минулого року запропонована і вже працює програма „Українська національна космонавтика". Програма має забезпечити науковий зв'язок між окремими регіонами, дистанційне зондування Землі, вигоровлення спеціяльних матеріялів тощо. У співпраці з Україною в цій галузі виявили зацікавлення космічні підприємства інших країн. Про це розповів А. Завалішин.

Б. Патон повідомив, що в Києві відбудеться міжнародна наукова конференція з проблем зварювання металів у космосі і Україна в цій галузі має вже готові, випробувані технології. В конференції візьмуть участь науковці ЗСА, Росії, Німеччини, Англії, Китаю, Франції. У 1997 році Україна плянує запустити з Байконура власні сателіти зв'язку і дистанційного зондування Землі. Україна володіє найпотужнішими літаками, що дасть їй змогу обходитись без власного космодрому. Однак учасники пресової конференції висловили жаль з приводу затяжної економічної кризи, яка гальмує розвиток науки. Від космічних досліджень вигода є вже сьогодні, а в майбутньому вона буде ще більшою; вважає В. Шмаров.

Росія створила невтронну бомбу

Ню Йорк. — В середу, 13-го квітня, газета „Ню Йорк Пост", покликуючись на американських вчених, повідомила, що в Росії створено „чисту" невтронну бомбу, яка за своїми розмірами є не більшою, ніж бейзбольний м'яч. Нова зброя має величезну нищівну силу і в той самий час не враховується договором про нерозповсюдження ядерної зброї. „Я вважаю все це страшним", — сказав у розмові з журналістами винахідник американської нейтронної бомби д-р Сем Коген.

Докладну інформацію про російську невтронну бомбу передала англійська телевізія. У ній, між іншим, йшла мова, яким чином російським вченим вдалося викликати ланцюгову реакцію в дуже малому обсягу радіоактивної речовини, яка називається „червоною ртуттю". Раніше російська і міжнародна преса не раз підхоплювали чутки про таємничу „червону ртуть", однак офіційні чинники заперечували факт існування такої речовини.

Професор С. Коген схиляється до думки, що інформація про створення російськими мініятюрної бомби є правдивою. Він ствердив, що її потужність дорівнює вибухові 10 тонн звичайного тринітротолуола, а малі розміри бомби дозволять будь-якому терористові сховати її під полою. Як відомо, в п'ятдесятих роках С. Коген працював у каліфорнійській дослідній корпорації Ренд і саме там винайшов невтронну бомбу, однак військовий департамент не прийняв її на озброєння. Суть невтронної бомби полягає в тому, що вона вражає не силою вибуху, а потужністю радіоактивного випромінювання. Її можна застосовувати на невеликій території.

З'єднані Стейти і Росія підписали декілька договорів про обмеження використання звичайної атомової зброї, в якій ланцюгова реакція відбувається за рахунок розщеплення плютонію. Якщо „червона ртуть" справді існує, то можливе створення ядерних бомб, розповсюдження яких практично не піддається ніякій контролі. Далеко не всі на Заході вірять, що інформація щодо „червоної ртуті" є правдивою. Представник англійського міністерства оборони сказав: „Наскільки нам відомо, такої речовини нема".

АМЕРИКАНСЬКІ ВИНИЩУВАЧІ ЗБИЛИ СВОЇ ГЕЛІКОПТЕРИ

Вашінґтон. — У четвер, 14-го квітня, американські винищувачі типу Ф-15 збили ракетами два гелікоптери ЗСА, на яких летіли представники Організації Об'єднаних Націй. Президент Билл Клинтон висловив „глибокий жаль" з цього приводу, запевнивши, що відповідні інстанції невідкладно займуться перевіркою обставин цього трагічного випадку.

Гелікоптери були збиті в напрямі на північ від 36-ої паралелі, в закритій для летів зоні. Її створено в Іраку після війни у Перській затоці, згідно з рішенням ООН. Метою цього рішення було запобігти винищенню курдів режимом Саддама Гуссейна. Таку саму зону було створено в напрямі на південь від 32-ої паралелі, щоб припинити винищення мусульманів-шіїтів. Американські, англійські і французькі літаки здійснюють постійну контролю цих закритих для летів зон. Багато разів вони унеможливлювали спроби іракського летунства вторгнутися в ці зони, заатаковуючи іракські літаки і гелікоптери. І на цей раз американські летуни потрактували гелікоптери як іракські, однак насправді вони були американські. Загалом на них летіло 12 членів залоги і понад 20 пасажирів. Всі вони були відповідальними чиновниками ООН, які їхали на зустріч з представниками курдів.

Кількість жертв в Руанді перевищила 20,000

Кіґалі, Руанда. Ворогуючі сторони тут домовилися про тимчасове припинення вогню і представники Міжнародного Червоного Хреста та руандійського уряду почали підраховувати людські жертви. Згідно з попередніми даними, у висліді сутичок армії з бойовиками Патріотичного фронту у столиці і її околицях загинуло понад 20,000 осіб. Є підстави вважати, що насправді їх значно більше. Політичні спостерігачі передбачають, що в найближчі дні бої між урядовими військами і бунтівниками відновляться.

Стало відомо, що серед жертв є також закордонні громадяни, які мешкали в Руанді. Зокрема вбито десять бельгійських вояків, які прибули сюди, щоб посприяти виїздові з країни своїх земляків, і двоє француз. Бельгійці і французи евакуються в сусідню Бурунді або в Центрально-Африканську Республіку.

Як повідомив американський амбасадор в Руанді Дейвид Росом, громадяни З'єднаних Стейтів також залишать руандійську територію — частинно літаками, а частинно автобусами. Після того Руанду залишать всі закордонні військовослужбовці.

У СВІТІ

В СЕРЕДУ, 13-ГО КВІТНЯ, в містечку Гадера в Ізраїлі палестинські екстремісти здійснили нову терористичну акцію, підклавши бомбу у переповнений людьми автобус. У висліді вибуху загинуло 6 і ранено 28 осіб. Серед ранених є 18 вояків ізраїльської армії, які верталися до місця своєї служби. Відповідальність за цей злочин взяла на себе радикальна палестинська організація Гамас. У своїй заяві вона запевнила, що продовжуватиме подібні акції до того часу, „поки триватиме окупація палестинської землі і не буде скасовано зрадницьку угоду Палестинської визвольної організації з урядом Ізраїля". Через декілька годин після вибуху мешканці Гадера вийшли на демонстрацію з лозунгами „Смерть арабам!", „Уряд Рабіна — геть!". Колишній прем'єр-міністер Іцак Шамір у зв'язку з цим заявив: „Час визнати, що миру не досягнуто. Нічого, крім посилення терроризму, уряд своєю угодовською політикою не домігся". Лідер ПВО Ясір Арафат у листі до президента ЗСА Билла Клинтона засудив терористичні акції проти мирного населення Ізраїля.

БУНТІВНИКИ В РУАНДІ, які називають себе членами Патріотичного фронту, увірвалися в місто Кіґалі, столицю країни. Війська, що залишилися вірними урядові, вступили з ними у жорстокий двобій, застосовуючи гелікоптери і ракети. Зформований минулого тижня тимчасовий уряд Руанди вихав зі столиці. Понад 100,000 мешканців Кіґалі, рятуючись від кривавого терору, втікають у пошуках більш безпечних місць.

ЧЛЕН ДЕЛЕҐАЦІЇ китайського Олімпійського комітету Чжан Гао, який тепер перебуває разом із іншими китайськими спортовими діячами в Кольорадо Спрінгс, визнав що спортові діячі його країни вживали перед змаганнями заборонені стимулятори, які сприяли досягненню кращих вислідів. В останні роки світова спортова преса не раз висловлювала подив з дуже добрих результатів китайських плаваків і бігунів, особливо серед жінок. Деякі автори відверто припускали, що тут мусять мати місце застосування стимуляторів. Тепер ці припущення підтверджено.

ВИСТУПАЮЧИ НА СЕСІЇ Ради Европи у французькому місті Страсбурзі, лідер російської Ліберально-демократичної партії Владімір Жириновський сказав, що Росія визначить „свої майбутні кордони" так, як сама схоче, і світ „змушений буде замиритися з рішенням Росії". Щодо участи у програмі НАТО „Партнерство для миру", то В. Жириновський ствердив, що Росія скасує угоду з НАТО і також вийде з Організації Об'єднаних Націй, оскільки „ООН є маріонеткою міжнародної політики З'єднаних Стейтів Америки".

ПОЛІТИЧНА КРИЗА в Японії, спричинена резиґнацією прем'єр-міністра Морігіро Госокави, привела на межу розпаду як правлячу коаліцію, так і її головного суперника — Ліберально-демократичну партію. Досі не названо ім'я кандидата на прем'єра. Серед можливих претендентів — теперішній міністер закордонних справ Цутому Гата, колишній заступник прем'єра Мітіо Ватанебе і лідер ліберальних демократів Йогей Коно. Всім трьом не вистачає голосів для перемоги під час парляментарного голосування, тому криза, виглядає, затягнеться на довший час.

ГОЛОВА ІРАНСЬКОГО парляменту Алі Акбар Натек-Нурі, виступаючи в Ісламабаді перед пакистанськими законодавцями, заявив, що негативне наставлення Заходу щодо ядерної програми Пакистану є „дискримінаційним" і його можна трактувати „як змову західніх країн, котрі намагаються втримати ісламський світ у сфері свого впливу". Цю заяву іранський керівник зробив через день після візити до Ісламабаду заступника державного секретаря ЗСА Строба Толбата, який закликав пакистанців відмовитися від своєї ядерної програми. У відповідь офіційні чинники Пакистану заявили, що погодяться на це тільки тоді, коли Індія першою відмовиться від такої самої програми.

В АМЕРИЦІ

З УВАГИ НА ТЕ, що тепер в ЗСА 15 міл. громадян отримують урядову допомогу, найбільша досі кількість осіб, то понад 30 стейтів звернулися до Федерального уряду за дозволом перевести різного роду досліди з тими, які цю допомогу отримують. У каліфорнії, щоб змебшити можливості ошуканства видають виказки з відбитками пальців, у Массачусетс впроваджують програму праці, а Ню Гемшир направляють їм зуби, з думкою, що кращий зовнішній вигляд дає кращі можливості на працю. Одначе критики таких спроб твердять, що це тільки нові засоби боротьби стейтів з тими, які потребують державної допомоги.

У ГАРЯЧЦІ ОХОРОНИ здоров'я від тютюну чи радше його впливу на поширення пістряка легенів державні власті почали різного роду кампанії проти куріння. Серед усіх перестороr було і про те, що нікотина є налоговим фактором — тютюнова індустрія кількістю її у цигарках зручно маніпулює. На це згадана індустрія гостро зареагувала, тавруючи це фальшивою інформацією. Одначе у середу, 13-го квітня, у Вашінгтоні на пресовій конференції виступив конгресмен Генрі Ваксмен, демократ з Каліфорнії, заявляючи, що досліди з 1981 року двох виробництв цигарок доказують про можливість обнижения чи збільшення нікотини в цигарках.

ЛЕЙН КИРКЛЕНД, керівник профспілки Американської федерації праці та Конгресу індустріяльних організацій радить, щоб Китаєві відібрати торговільний статус упривілейованої держави. Він твердить, що Китай використовує цей привілей на розбудову своєї військової потужности, бо фабрики розбудовують і під керівництвом військовиків і поліції торгують з такими американськими фірмами як К-Март і Вол-Март. Це на думку Л. Кирклендa шкодить робітникам ЗСА, бо відбирає їм можливість праці.

ШИРОКІ ТА УВАЖНІ досліди спрямовані для того, щоб зясувати чи вітаміни справді запобігають хворобам пістряка та серця, не змогли підтвердити таких користей. Для багатьох це несподіванка, зокрема тому що попередні досліди завжди робили натяки на те, що вітаміни А і Е охоронюють від згаданих хвороб. Експерти пов'язані з цими дослідами кажуть, що можливо ще такі докази найдуться у дальшому ході дослідів. Звіт цих дослідів буде надрукований вже цього тижня у пристижевому виданні „Медичний Журнал Нової Англії", а спонзори їх є Крайовий інститут пістряка з Батесди, Мд., і Крайовий інститут публічного здоров'я у Фінляндії.

ТРИРІЧНІ ДОСЛІДИ американської дітвори підтвердили найгірші побоювання громадськости. У звіті з переведених дослідів сказано, що мільйони немовлят і дітей дошкільного віку мають такі важкі браки медичної опіки, опікунчої теплоти та інтелектуальної заохоти, що закрадаються сумніви чи доростуть вони до здорового і відповідального повноліття. Звіт стверджує, що така ситуація заіснувала в наслідок зубожіння багатьох батьків, вагітностей у юнацькому віці, розводів і конечности праці. Досліди на замовлення корпорації Карнегі з Ню Йорку переводили спеціялісти з ділянок медицини, політики, освіти та торгівлі. Їхній звіт представляє сумну картину родинного занепаду, постійної убогости, багатьох випадків жорстокої поведінки супроти малолітньої дітвори, браку охорони здоров'я та опіки.

Група журналістів з України відвідала УНС і редакції його видань

Журналісти з України з представниками УНС і його видань.

(Фото: ред. Роми Гадзевич)

Джерзі Ситі, Н. Дж. (О. Кузьмович). — У перших днях березня до ЗСА приїхала група українських журналістів, працівників газет, радіо і телевізії зі Львова та з Києва, у числі 39 осіб, в тому ряд широковідомих із своєї журналістичної діяльности у всіх засобах масової інформації, ряд головних редакторів та їхніх заступників, голова Спілки Журналістів України, члени Прес-бюра УГКЦеркви та інші.

Цю першу велику прогульку українських журналістів до ЗСА організували, як інформували нас учасники, пресове „Бюро УГКЦ разом із відомою в ЗСА власницею подорожнього бюра „Браво" Мартою Федорів.

Учасники тури перебували на терені ЗСА два тижні, в тому мали нагоду побувати у Вашінгтоні, де зустрілися з амбасадором України Олегом Білорусом як також з представниками американського політичного світу у Державному департаменті та інших установах.

Для ближчого пізнання українського церковного життя в ЗСА журналісти відвідали український православний осередок у С. Бавнд Бруку, Н. Дж., українську католицьку митрополію у Філядельфії та перебували як гості єпископа Василя Лостена у Стемфорді, Конн.

В п'ятницю, 4-го березня, ціла група журналістів відвідала Український Народний Союз, де були на полуденку з членами Екзекутиви УНС, а головний предсідник Уляна Дячук сердечно їх вітала, подаючи інформації про УНС та його працю, зокрема тепер у допомозі України. Окремо відбулися зустрічі з редакціями „Українського Тижневика" і „Свободи", в яких головні редактори мали нагоду поінформувати своїх колеґ про систему праці в редакціях, про зв'язки з Україною та пляни на майбутнє.

Журналісти ставили питання та у свобідній гутірці мали нагоду довідатися дещо про рідний спосіб праці на журналістичному полі.

В імені усіх учасників

(Закінчення на стор. 4)

РЕЄСТРАЦІЮ ЗАКРИТО

Джерзі Ситі, Н. Дж.— Комісія табору „Пташат" куреня пластунок „Перші Стежі" повідомляє, що з уваги на велику кількість зголошень на першу туру табору від 4-го до 10-го липня ц. р. на Союзівці, припинено реєстрацію. Одначе є ще кілька вільних місць на другу туру таборування від 10-го до 16-го липня ц. р.

SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holydays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні:
(202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс)

Postmaster: Send adress changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку-$22.00, на 3 місяці-$12.00.
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси-$1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали. Незамовлені матеріали повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою.
За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Бомби проти сербів у Боснії

Колись появиться історія створення і розвалу того штучного твору, що його повстанський ватажок, який іменував себе маршалом, Йосиф Броз-Тіто назвав Юґославською Республікою. Американська преса радіо і телевізія все ще називає залишки Юґославії, насправді Сербію, Македонію і Чорногору, як існуючу федеративну державу, якої насправді нема, — аналогія із Совєтським Союзом: не тільки неділимці-росіяни, але й деякі американські псевдополітики все ще називають Евразію СССР. Уже забулося, що державний секретар в Уряді Джорджа Буша Джеймс Бейкер перестерігав лідерів Хорватії, щоб не усамостійнювалася, бо Америка не визнає її державности. Це була заохота неділимським сербам виступити збройно проти Хорватії і Словенії, а коли Хорватія таки втрималася, головно завдяки підтримці Німеччини й Італії, проти Боснії. Поверх два роки Сербія веде імперіялістичну аґресію, користуючися варварськими методами боротьби — бомбардуванням відкритих міст, творенням таборів примусової праці на зразок совєтських ГУЛаґів і гітлерівських кацетів, масовим насилуванням жінок і вбивствами жінок і вбивствами цивільних людей включно з дітьми. Близько однорічну облогу столиці Боснії Сараєва, що принесло смерть і каліцтво десяткам тисяч осіб, серби закінчили тільки під загрозою, що їхні позиції будуть збомбардовані.

Але серби не відійшли з Боснії і не припинили своєї аґресії, пересунувши її тільки на провінційні міста. Такою першою жертвою впало Ґоражде, поцілювши там гарматними стрілами школу й шпиталь. Коли сербське командування злегковажило всі заклики Заходу, щоб припинити ту безглузду війну й вернутися до переговорів про замирення, американські бомбардувальники скинули вже двічі бомби на позиції сербської артилерії. Коментатори на телевізійних екранах підкреслювали, що насправді ті налети мали радше політичне, як стратегічне значення, бо тут не йшлося про спричинювання сербам людських і матеріяльних втрат, а про вразумлювання їх, щоб переговорювати про мир. Спершу реакція сербів була різко неґативна: амбасадор Сербії в Об'єднаних Націях протестував проти „неспровокованої аґресії", президент Росії Боріс Єльцин жалівся, що його не повідомили про рішення перевести ту атаку, а Володимір Жириновський, який перебував у Парижі, погрожував, що треба би у відплату збомбардувати військові бази НАТО в Італії.

Ця трагічна ситуація не може тривати вічно. Сербська політична і військова верхівка повинна зрозуміти, що Захід — Рада безпеки Об'єднаних Націй з Америкою у проводі та могутній військово-політичний бльок НАТО не можуть відмовитися від прийнятого ними рішення силою спонукати Сербію засісти за стіл і шукати замирення, і що Сербія у дальшій воєнній розгрі мусить програти. Якщо цього не зрозуміють у Беоґраді, то повинні зрозуміти у Москві, що годі слухати непритомного Жириновського, бо він не поможе Сербії, а спричинить міжнародну ізоляцію Росії, що призвелось би її катастрофі. Перша світова війна, в якій Росія боронила Сербію, довела до вибуху большевицької революції. Мабуть сам Жириновський не бажає собі такого повторення історії.

ГУБЕРНАТОР ФЛЬОРИДИ Лотон Чайлс подав оскарження на Уряд ЗСА, в якому вимагає понад 1 міл дол. оплати за послуги його стейту для нелегальних іміґрантів. Судове оскарження Уряду ЗСА у федеральному окружному суді базується на закидах, що ЗСА, будучи неспроможними захистити кордони країни, заохочують до напливу нелегальних іміґрантів до Фльориди. Це спричинює великі фінансові обтяження для стейту, зокрема коли йдеться про медичну обслугу, освіту та допомогу потребуючим. За обрахунками губернатора у Фльориді перебуває приблизно 350,000 нелегальних іміґрантів.

Олександер Серафин

НАПРЯМИ КОРПОРАЦІЙНОГО КЕРІВНИЦТВА

Після перемоги капіталістичної ідеології над комуністичною, настали нові проблеми. Рецесія, майже в усіх країнах, змусила підприємства звільнювати працівників, що спричинило обурення робітничих юнійі і політичних діячів. Акціонери почали протестувати, і в 1993 році їх протест був найсильніший. Вони зуміли змінити керівництво в Ай-Бі-Ем, Вестінґнавс і Кодак та узалежнити платні керівників від ділових вислідів у ЗСА, Великобританії, Німеччині та Японії.

Збільшується загальне поняття, що керівники стали недостатньо відповідальними перед своїми акціонерами. Бажання акціонерів зробити їх відповідальними існує від початків створення корпорацій в XIX столітті. Більшість менаджерів виконує свої обов'язки бездоганно. До певної міри, більша відповідальність є перешкодою в ефективності виконання їхніх завдань.

Ідеальна система корпоративної адміністрації повинна, перш за все, дати її керівникам свободу дій, щоб добре завідувати підприємством, з запевненням що ця воля дасть змогу управляти в користь власників. Власники повинні мати задовільні інформації, щоб встановити чи їхні сподівання є задоволені.

Корпоративну адміністрацію можна поділити на два загальні варіянти. Перший є подібний до американської і британської системи. Він наголошує ліквідність на біржі, яка уможливлює корпораціям добути капітал, зменшуючи риск продажі акцій їхніми власниками. Акціонери залишають свободу директорам управляти і перевіряють їх ефективність реакцією біржі. Ціна акцій служить загальним показником. Незадоволені правлінням, акціонери продають свої шери, а спритні директори роблять з цього відповідні висновки. Постійно незадовільне правління може також спричинитися до перебрання їхньої корпорації іншою зі згодою акціонерів. Ця система базується на повному виявленні акціонерам фінансових даних і на законах, які забороняють надужиття, використанням довірчих інформацій.

Звичайно, у цьому варіянті є багато дрібних вкладників. Акціонери в ЗСА і Великобританії виявляють ближче зацікавлення у фірмах, яких вони є власниками. Протягом останніх двох десятиліть, зросла власність установ і тепер становить біля 40 від усіх акцій. Великі фінансові інституції мають здатність зробити керівників відповідальними перед акціонерами, але не конечно її використовують. Останніми роками, американські акціонери протиставилися всяким правним спробам запобігти перебрання однієї фірми іншою. Другий варіянт є більший подібний до німецької і японської системи, яка є менш ліквідною для акціонерів. Вони зменшують свій риск, перевіряючи уважно кандидатів на керівників, або вживають довірочних посередників, наприклад, банків, щоб вони робили нагляд для них. Ці посередники нав'язують довгоречецві, близькі зв'язки з директорами фірм і стають власниками, вкладаючи поважні суми на довший час. Вони ознайомлюються з діловими плянами цих фірм через їі близькі стосунки, ставлячи навіть своїх кандидатів до ради директорів. Консеквентно, акціонери грають меншу ролю у цьому варіянті ніж у першому.

Акціонери завжди старалися зробити керівників під приємств більше відповідальними. Вони мали більший успіх в ЗСА і Великобританії, що дало цим країнам економічну перевагу. В ЗСА і Великобританії, вороже захоплення фірм у спробах зробити керівників відповідальними, мало тільки різнорідні успіхи. Є ознаки, що система, яка працювала добре в Японії і Німеччині може стати неефективною у майбутньому. Дійсно, обидва варіянти корпоративного правлін ня починають зближатися. Причиною цього є ґльобалізація товарів і фінансових ринків.

Політика, закони, організаційні стимули, культурні й історичні можливості мали великий вплив на відношення власників до правління фірм. І так керівництва корпораціями у різних країнах матимуть свою специфічну характеристику, усупереч цьому, що в загальному, вони розгортатимуться в подібному напрямі. Потрібно багато часу, щоб зв'язки між фірмами і акціонерами, які формувалися протягом багатьох років, розв'язалися. У ЗСА і Великобританії, це станеться скоріше ніж у Німеччині і Японії. Діяльність великих інституційних власників у ЗСА і Великобританії зможе принести позитивні наслідки в короткому часі.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про тих, що встановляють спосіб життя

В останніх днях, як і кожної весни у Ню Йорку, відбуваються покази моди, що має панувати осінню і зимою і до яких релігійно придивляються усі ті, для яких найновіша мода важлива із різних причин. Розуміється, пишуть про ці покази усі американські часописи та журнали і можна її зразки побачити у телевізійних програмах.

Усе це повсякденне явище, що повторяється неодмінно принаймні два рази до року і завжди з поглядом наперед. Тому не про це хочемо кинути декілька питань під роздумування, а про дивний вплив, що має деяка мода на цілий стиль життя сучасної молоді.

Саме у описі останніх показів моди читаємо, що славний сальон Перрі Еллис і модельєр Марк Джекобс були творцями моди т. зв. „ґрадж люк", яку аж ніяк не можна уважати гарною. Це стремління показатися якнайбільше обдертим, брудним, полатаним, бачимо на вулицях дуже виразно вже від довшого часу. Розуміється ця „мода", як можна було сподіватися, прийнялася серед молоді і нам не доведеся це бачити старшої особи у такому вигляді, хіба славних нюйоркських бомів, які є у кожному віці.

Але дивлячись на молодих людей, які саме (принаймні так думаємо) із-за того, щоб не відрізнятися від своїх однолітків так себе опоганюють і це добровільно, стає моторошно. Ось саме в минулу неділю довелося у доброму ресторані обсервувати молоду дівчину за сусіднім столом, а зокрема її одяг. Довгі штани на два числа завеликі, які гармоніййкою спадали на незав'язані чорні, високі черевики, сорочка поверху була у різних місцях помазана бронзовою фарбою, а на колінах із штанів прозирало наге тіло. Ніхто, проте, тому не дивувався, що за тим убором десь заховалося молоде і гарненьке личко — бо... така тепер мода. І ця дівчина нічим не відрізнялася від тисячів їй подібних, що їх бачиться на ходу, на вулицях, у школі чи ресторанах. Тільки у хлопців ще до того неодмінно мусить бути шапка, убрана навпаки, значить із „дашком" дозаду, а не, як годиться. У всіх ще характеристичне волосся, що або має дуже дивний колір або виглядає, начебто власники не мили його довший час.

Пишуть, що історія саме такої моди сягає до славної рок-групи із Сієтл. Дивним припадком минулого тижня провідник цієї групи закінчив у 27-му році життя самогубством. Але чи спинить це моду, яку поширили такі славні творці її з Ню Йорку?

А за цим питанням насувається ще інше: як це діється, що саме такі люди встановляють спосіб життя молодого американського покоління, а за ним і світового, яке, хоча пізніше, слідує за американськими зразками? Чи за сальонами мод і тими, що видумують все нові її шляхи ховаються мафії, — в погоні за щораз більшим заробітком, — чи це може ще якась інша сила, яка стремить до того, щоб вплинути некорисно на цілий спосіб життя молодих людей, саме того покоління, що в майбутньому, за кілька років, буде у проводі держав чи світу?

Хтось скаже, що не можна приписувати моді сили, яка впливає на зміну ментальности молодої людини. Пригадаймо собі, однак, першу таку хвилю моди, що завершилася на славному фестивалі у Вудстаку і який вона мала вплив на долю того покоління та спосіб його думання чи життя.

Таке бажання закинути все гарне, естетичне, чисте, принижувати себе, бути обідранцем, а до того, коли сюди приєднується ще й тут ще і музика, що проповідує самознищення — мусять більше чи менше залишити слід на цілому способі життя. Отже, в чийому інтересі — ставимо собі питання — є такий вплив осягнути? Чи не застановляє воно і вас, дорогі читачі?

О-КА

Осип Труш

ПОЛІТИЧНЕ НАВЧАННЯ В АРМІЇ УКРАЇНИ

Нав'язуючи до статті п. з. „Яке завдання української армії?", що появилася у „Свободі" з 9-го березня 1994 року, де порушено справу неґативного впливу страйків у кількох частинах української армії, то у цій статті бажаємо зупинитися над не менш важливою справою політизації армії у щойно відбутих виборах до Верховної Ради України.

Переглядаючи одне з останніх чисел „Народної Армії", офіційного органу Міністерства Оборони України, зауважуємо звіт, де говориться про ряд високих ранґами офіцерів, які брали активну участь у виборах і були кандидатами до Верховної Ради. У звіті є мова про 63-ох офіцерів, що кандидували до Верховної Ради. У цьому числі кандидатів — 9 генералів, 19 полковників, 13 підполковників і 18 майорів. Одна третя заінтересованих кандидатів належить до учбових закладів загальної освіти, а решта до соціяльно-психологічної служби. Ця остання — це залишки совєтської армійської системи політичних комісарів чи, іншими словами кажучи, політично-пропаґандивного відділу. П'ятьох з них належить до частин протиповітряної оборони, дванадцять до повітряної фльоти і три до морської фльотия. Ракетні частини заявили своє обурення проти політизування збройних сил, бо мають вже досить з політикою в армії. Очевидно, що це є потішаючим явищем, бо є це здорова і реальна оцінка цього роду зброї проти руйнуючої течії розполітикування українських збройних сил, яка залишилася як нищівний елемент совєтської дійсности.

Сам орган „Народна Армія" висловився дещо критично щодо самої участи високих ранґами офіцерів у виборчій кампанії і стверджує, що на жаль, цей стан триватиме довший час заки українські збройні сили отрясуться з цієї ментальности, де рішаюче слово мала Комуністична партія у совєтській армії, а це далі практикується у нашому війську.

І тому, коли беремо до уваги чи потрібне політичне заняття українській армії, то на те можна дати катеґоричну відповідь — що ні. Бо досвід таки самої совєтської армії в Другій світовій війні і Афганістані підтверджує нищівні вплив на боєздатність армії, коли вона є розполітикована партією. Водночас історія інших народів дає нам переконливі арґументи, що коли армія має своє основне завдання обороняти свою державу, то політичне заняття діє на обороноздатність і послаблює дисципліну, але що найважливіше, що відвертає увагу від обов'язку постійного вишколу, який втримує армію на висоті її готовости до бойової дії. Тому очевидним є те, що розполітикований офіцерський персонал не буде вив'язуватися із своїх завдань, якщо буде займатися політикою.

Крім цього, основується на досвіді інших народів, а особливо Південної Америки, де військові хунти роблять перевороти і порахунки між собою, то це наявний доказ руйнуючої течії розполітикованої армії. Не менш важливим прикладом нехай послужить Африка, де розполітиковані генерали своїми міжусобицями зводять свої народи до цілковитої руїни. Це саме відноситься до азійських країн, от, наприклад, Бурми, Тайлянду, Кам боджі й інших, там де армія стала політичною владою. Тому, щоб запобігти цьому шкідливому елементові перенесений з совєтської у ряди — нашої армії, нам треба нав'язати до наших власних славних традицій і крім цього взяти як конструктивні зразки і досвід демократичних держав Заходу і ЗСА. Збройні сили згаданих держав згідно з випробованою процедурою є підпорядковані. У цій системі вояк має всі привілеї голосувати у виборах, але активної участи у виборах не бере. Якщо котрийсь з військовиків бажає брати активну участь у виборах — він звільняється з військової служби.

Досвід цієї системи виправдав себе, а крім цього забезпечує контролю над збройними силами і рівночасно визначує їхню ролю і завдання у реалізуванні державної політики. І це є ці атрибути, до яких, на зміну совєтської системи, треба приноровлювати з деякими змінами до нашої дійсности. І це обов'язок не тільки державного апарату, Верховної Ради, але й тим більше офіцерів, які всеціло мають присвячуватися своїй професії вишколу, а не політиці.

Перелічуючи неґативи, ми бажаємо звернути увагу і на позитивні прояви серед офіцерів. Коли читаємо заяву Спілки Офіцерів України з 19-го лютого 1994 року треба бути хоч би частинно задоволеним, що у цій дестабілізації ситу-

(Закінчення на стор. 4)

Богдан Стебельський

РОЛЯ ЕТНОЛОГІЇ У ПРОЦЕСІ УДЕРЖАВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

II

Народна ноша улягала не лише уніфікації під т. зв. національну ношу, в якій губилися традиційні реґіональні зразки українського мистецтва, але теж зазнала деформацій, як стилю форм орнаменту, так і традиційних випробуваних тисячолітнього досвіду і смаку кольористичної культури.

Не меншої руїни зазнало українське народне мистецтво на сценах самодіяльних ансамблів у деформації зразків народної ноші у пристосуванні для сцени, в якому не було, не знайшлося пошани і респекту до традицій українського одягу з тисячолітньою культурою.

Не менших деформацій стилевих рис зазнало українське гончарство — кераміка, а також народна скульптура малих форм. Намагання усунути основу народної творчости — щирість і наївність, заставило народного мистця до наслідування академічних зразків соціялістичного реалізму і затрати народности справжнього мистецтва.

Український народ остаточно став державною нацією, метою якої закріпити свою державність, а в ній і культуру, дальший її розвиток. Перспектива втримати її лежить у національні свідомості народу, стати собою. Знаємо від Сократа і нашого Сковороди, що найважливішим завданням творчої людини і людини взагалі є пізнати себе самого. Бо тільки усвідомлення себе самого може дати суб'єктивну творчість оцінку оточення, людей, їх вчинки, відношення, інтереси і т. п., а в тому „правдиве мірило" світу.

Визнавши такі твердження правдивими, ми будемо засуджувати і боротися із кожним проявом затирання національної свідомости українського етносу у всіх виявах його творчости як нації. Бо в нашому розумінні термінології одність і змагання до вселюдської цивілізації не йде у парі і зовсім не утотожнюється зі злиттям культур, нівеляція яких є найбільшим злочином відносно людства, яке в окремих творчих культурах є найкращим і найдосконалішим досягненням життя.

Загроза втрати новоствореної української державности узалежнюється від наших здібностей приспішити відродження національної самосвідомости народу в усіх ділянках його життя. Завданням науки етнології — відреставрувати образ нації та довести його до повного усвідомлення.

Образ української нації мусить бути очищений від усіх ворогові бажаних зображень, створених на його подобу і мусить бути показаний таким, як він був, є у своїй природі і повинен залишитися на майбутнє. І тому на потребу дня мусить стати книжка, книжка правди і правдиве слово, щоб воно дійшло до найменш свідомого українця, щоб навіть ті, що мову українську втратили, а мають українську кров, зрозуміли — „хто ми і чиї ми діти"!

Велика роля в цій справі належить українській жінці, Матері нашого Роду. Вона ж бо не лише Берегиня родинного огнища, вона творець життя. Не даром найстарший культ в нашому роді був культ жінки-матері, культ богині родючости. Саме цей культ жінки створив соціяльну систему українського роду, що його матріярхатом називає наука, а що в народі кажеться: „чоловіком один угол хати держиться, а на жінці три спираються". Кормителькою була жінка не лише дітям, але й чоловікові. Тож ліпив він подобу жінки і приносив їй жертву ласки своєї. Тисяч чотири років до народження Христа у найкращій культурі Европи, над Дністром і Дніпром, розвинулася культура, символом якої була жінка. Та жінка, що створила небачену у світі гостинність дому для голодного і спрагненого. Та жінка, що руками своїми випрала сорочку чоловікові і прикрасила її шитим орнаментом. Та жінка, що на тендітній шкаралупці курячого яйця розписала візію її краси. Та жінка, що не лише берегла пні для свого роду, і хату берегла, але та жінка, що красила їх і розмальовувала чарами мистецької уяви. Лишила вона слід на усіх наших творчих серцях і чуємо на собі її материнські долоні. Вона ж то була княгинею Ольгою, що виховала внука Володимира — Ясне Сонечко, що її слідами пішов і поклонився Христовій правді.

І недаром у дохристиянській колядці величається жінка сонечком, чоловік місяцем, а діти зіроньками. Бо направду від жінки, як від сонця на місяць і зірки світло сонця сходить. Культ предків велів нам прибігати під покров Оранти Софійського собору і вірити, що її руки збережуть від ворожої напасти, як від татар і турків Почаївська Богоматір рятувала.

Я вірю, що і сучасна Україна потребує рятунку. Наша спільна Берегиня Україна кличе тих, що найкраще розуміють її духовне життя, її духову спадщину, рідну культуру. І це й факт, що я можу тут про це говорити показує, що духове майбутнє України в руках жінок в першу чергу.

Найперше наше завдання — це зберегти все, що залишилося з нашої духової спадщини, а тоді вивчити її і передати у найширші маси народу. І жінки це роблять. Вони, переважно, організували музеї, де можна вчитись. У всіх народів музеї — це інкубатори культури. Там не лише зберігаються твори, але народжуються ідеї — нових. Жінки діяспори дали приклад усім зрозуміти ролю культурної естафети, якою є музеї, бібліотеки, архіви. Лише тоді пізнаємо, що є наше і що чуже.

І тому ми вітаємо СФУЖО і всіх причетних до її діла видання книги „Український народний одяг". Вітаємо авторів книги та її видавців, книги одягу соборної України, усіх її земель. Тих земель, що увійшли в незалежну самостійну державу і тих, що ще в її кордони не входять. Стався великий почин соборности.

Можуть циніки під час цивілізованого походу не добачати потреби плекання рис всього, що єднає нас у національне і своєрідне, а в тому відмінностей народного одягу, музики, танцю, писанки і вишивки. А все таки, в часі асиміляційних процесів великих імперій, коли пропадали навіть мови, народи рятувалися кордонами культури.

(Закінчення на стор. 3)

Шлях до мрії Романа Ханика

У маленькій затишній квартирі родини Хаників у Львові — безліч книжок. Найбільше — фантастичних, які так любить читати 13-річний Роман. Можливо тільки тому, що саме в цих книжках завжди відбувається щось надзвичайне, неймовірне, нереальне у справжньому житті. А реальне життя Романа — це каліцтво, параліч обох ніг. До пояса він — нормальний хлопчик, а нижче — дивовижно покручені ноги...

Коли Романові було чотири роки, одна стара львівська лікарка зробила йому операцію на ногах. Після цього хлопчик зміг ходити. Але виправити перекручені хворобою ноги ніхто з лікарів не брався. І ось щоранку хлопчик виходив з хати задовго до початку занять в школі. Бо та дорога в кілька бльоків, яка для інших була короткою, для нього була довгою і важкою: сильно розхитуючись то в один, то в інший бік, Роман з трудом переставляв ноги. Іноді він думав: повезло тому сусідському юнакові, що повернувся з війни в Афганістані живим, хоч і без ніг! Хоч він і на милицях, але кожний знає, що став калікою на війні. Або ось той інвалід, що ремонтує взуття в будці на базарі: він підірвався на міні під час ще давнішої війни й всі це знають...

А каліцтву Романа не було виправдання. Просто не повезло. Ось і мама все тягне його щонеділі до церкви, а там гаряче молиться до образу Святої Богородиці й просить щось, і плаче. Бідна вона! Через нього покинула улюблену роботу, пішла працювати прибиральницею, щоб протягом дня більше бути з ним вдома. І тато, водій вантажного авта, іноді з жалем зупиняє свій погляд на ногах сина.

Роман — старанний і здібний учень, в його щоденнику тільки три четвірки, а то все — п'ять. Навчання й читання — основні його захоплення. Саме фантастика навчила його й мріяти про неможливе: як він стане здоровим, сильним і буде грати з хлопцями в футбол. Ось він вже біжить наввипередки з іншими футболістами по зеленому полю й забиває вирішального ґоля. Роман навіть вже бачить заповнені знайомими обличчями трибуни шкільного стадіону.

— Вставай, синку! — чує крізь сон Роман голос мами. — Пан Микола приїхав! Ти навіть не уявляєш, яку радісну звістку він привіз! Ми полетимо до Америки і там тобі зроблять операцію!

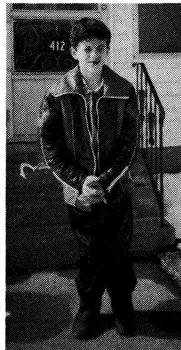
Мама плакала щасливими сльозами, допомагала йому швидше одягнутися.

У вітальні пан Микола потиснув Романові руку:

— Ну що, Романчику, пора збиратися в дорогу!

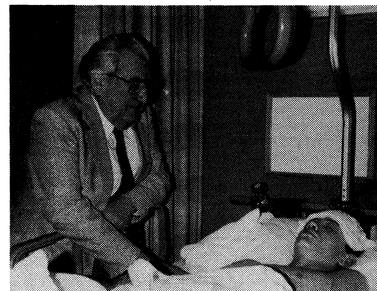
* * *

Микола Меґец — чужа їм людина. Кілька років тому він еміґрував до ЗСА разом з родиною: дружиною, трьома дітьми і старими батьками. Романа він побачив випадково, коли прилетів провідати далеку родичку у Львові, що живе в одному будинку з родиною Хаників. Вразився тим, як хлопчик ходить і проникся жалем до цієї нещасної дитини. Адже й сам він — батько, але його діти, дякувати Богові, здорові. Пообіцяв дізнатися в американських лікарів, чи зможуть вони допомогти Романові.

Роман Ханик перед операцією (коло хати Меґеців).

Першим на прохання М. Меґеца відгукнувся в Міннеаполісі, де тепер мешкає родина Меґеців, доктор Михайло Козак. Ця людина має надзвичайно добре серце й за багато років роботи з хворими не втратила здатности щиро співчувати чужому горю. Вже не одна українська дитина завдяки старанням д-ра М. Козака отримала в Міннеаполісі й Сен Полі медичну допомогу. Серед цих дітей дівчинка зі Львова Оля Кузняк, яку американські медики вилікували від останньої стадії раку, та маленька київська поетеса Віка Івченко, що лікується в ЗСА від наслідків чорнобильського

Д-р Михайло Козак з Романом після операції.

радіяційного опромінення яке зруйнувало її імунну систему.

Ось і цього разу, побачивши відеоплівку, зроблену М. Меґецем у квартирі Хаників, д-р Козак почав шукати серед американців лікарів, які б погодилися зробити складну операцію на ногах хлопчика. І він знайшов благодійну організацію шрайнерів, що має в Міннеаполісі свій власний шпиталь. Ця організація погодилася зробити операцію за власний кошт, хоч навіть початкові підрахунки показували, що коштуватиме вона понад 60 тисяч долярів. Досвідчений хірург Лаял Джансон з групою своїх колеґ, лікарів Shriners Hospital for Crippled Children погодився провести операцію й розробив її методику. Лікарі пообіцяли пересадити в кількох місцях м'язи на ногах, розпилити й скласти по-новому кістки. Хірург був впевнений, що коли всі металеві списи й ґіпс будуть зняті з ніг Романа протягом року, то хлопчик матиме абсолютно нормальні ноги й згодом ходитиме, бігатиме, як всі діти.

На квитки Романа і його мами грошей зібрати не вдалося. І тоді, щоб не порушувати домовлености з американськими лікарями, Микола Меґец купив два квитки для них за свої гроші...

Хто пам'ятає добре свої перші роки на еміґрації, той зрозуміє, що кілька тисяч долярів для родини, яка ще сама не стала твердо на ноги в чужій країні й сама ще не має ні власної хати, ні порядного авта, — то дуже великі гроші. А до того ж у Меґеців, як у кожного українця тут, в Україні залишилася велика рідня, яка потребує допомоги.

Коли Роман з мамою з'явилися в церкві св. Костянтина наприкінці лютого, серця людей все ж не витримали, здригнулися при вигляді каліцтва хлопчика. Почали підходити, вітатися, що могли, давали його матері.

А в рентованій квартирі Меґеців утворився справжній „совєтський" гуртожиток: з порога й до кухні — одні ліжка. У вітальні сплять на дивані Микола й Галина Меґеци. В їдальні, на двох окремих ліжках, — Роман та його мама Люба. В спальні — дочка й два сини Меґеців, всі — вже старші школярі. В маленькій спаленці біля кухні — старий батько пана Миколи, пан Теодор.

Але ніхто тим особливо не переймався. Дуже оптимістична Галина Меґец бадьоро заспокоювала всіх:

— Нічого, якось перебудемо! А що в тісноті — не біда! Аби лише операція вдало пройшла!

...Останні ночі перед операцією Роман не спав. Глибокої ночі, почувши, що й мама не спить, запитав пошепки:

— Мамо! А як ви думаєте, чи зможу я грати в футбол через рік, як всі хлопці грають? Або фігурним ковзанням займатися?.. Ви бачили, як гарно танцювала Оксана Баюл? Щаслива вона! Я також хотів би чимось прославити нашу Україну...

— З Божою милістю й з допомогою добрих людей, синку, вірю, й ти зможеш зробити в своєму житті все, про що мрієш. Адже ти у мене розумний, старанний, гарний — стримуючи сльози, запевнила сина Люба Ханик...

* * *

Операція відбулася 7-го березня. Вона виявилася набагато складнішою, ніж сподівалися хірурги, затяглася на вісім годин, і мабуть, коштувала набагато більше, ніж вважали. Посеред операції у Романа почалася сильна кровотеча, й лікарі вже були готові зупинити операцію і перенести решту роботи на наступний раз. Але якби ж то була американська дитина, яка живе поруч! Анестезіолог сказав, що може ще протримати Романа в наркозі й на штучному диханні протягом трьох годин, і лікарі вирішили завершувати операцію за один раз.

Що робилося з панею Любою під час операції — можуть уявити собі тільки матері...

Коли Романа нарешті перевезли до палати — всього обмотаного трубками, в ґіпсі до пояса, ще під наркозою, пані Люба закам'яніла біля його ліжка. Нарешті хлопчик відкрив очі і, ніби спросоння, запитав:

— Мамо, чи мені вже зробили операцію?

— Так, синочку, зробили.

Дві великі тремтячі сльози викотилися з-під вій хлопчика, що знову впадав у сон, і покотилися по його худеньких щоках...

Пані Люба так і не пішла в той тиждень жодного разу спати до кімнати, яку винайняли для неї Меґеци в готелі шпиталю, в одному будинку з палатою Романа. Перші дні по операції Роман переніс страшенно тяжко. Піднялася висока температура, довелося вливати в його організм додаткові ліки. Ноги хлопчика, закутані в ґіпс і пронизані металевими списами, періодично зводило судорогами, і він кричав і плакав, не маючи сил терпіти такий біль. І мати метушилася коло ліжка сина, готова підкласти свої руки під свою дитину, перебрати на себе його муки, але безпорадна в такій ситуації. До того ж — ще й безпомічна в чужомовному оточенні. Тому весь час хтось із Меґеців або їхніх друзів знаходився поруч і був перекладачем.

Одним з перших відвідав Романа після операції д-р Михайло Козак. Як лікар він розумів, що відтепер страждання Романа мають тимчасовий характер, а взагалі Роман — щаслива й везуча дитина. Бо цього разу йому дійсно повезло на добрих людей, які об'єднали свої зусилля у боротьбі з недугою хлопчика.

Роман „подовшав" після операції майже на три інчі. Нвіть крізь ґіпс вже видно, що ноги його стали довгими й рівними. Що може бути більшою гордістю й радістю для справжнього лікаря, як не вигляд людини, яка поборола недугу й повертається до здоров'я?

Роман буде в шпиталі протягом місяця. Через чотири місяці лікарі знімуть ґіпс і частину металевих конструкцій на його ногах. Решта залишиться в кістках хлопчика на цілий рік — до початку наступного березня. Цей час хлопчик повинен використати на навчання ходити. Так, Роман вчитиметься ходити, як немовля, бо до того він шкутильгав на пальцях ніг, а тепер йому треба буде навчитися ступати на всю ступню, починаючи з п'яти. Лікарі вважають, що це буде нелегко, бо Роман раніше рухався, сильно нахиляючись вперед, а тепер буде спочатку падати назад, на спину. А що, якщо одне таке падіння пошкодить щось у металевих конструкціях, що лишатимуться ще в кістках і тілі дитини? Як би там не було, але Роман лишається підлітком, ще дитиною, й хто може ґарантувати, що йому вистачить дорослости й серйозности бути завжди обережним, думати наперед про кожний свій крок? Зрозуміло, що протягом цього року йому потрібен не нагляд мами, але ще й нагляд професійних лікарів, які робили операцію...

І тут постало питання: як протримати Романа Ханика і його маму у ЗСА протягом цілого року? За чий кошт? Адже зрозуміло, що пані Люба права на роботу від тутешнього уряду не доб'ється, бо вона приїхала на візиту з хворою дитиною. Для однієї родини Меґеців це непосильно — ні з точки зору житла, ні з точки зору грошей...

Коли пишу це, знаю, що читачі вже втомилися від постійних звернень за допомогою для всіх і вся. Але й знаю, що серця наших українських людей ще не зачерствіли від закордонного добробуту й ситости. І може в багатьох ще стиснеться серце й рука потягнеться до чекової книжки. Особливо в тих, хто сам страждає хворобами й знає, що це таке. Тому що, як не ми, то хто ж допоможе цій українській дитині повернутися до здоров'я й бути щасливою?

Повірте, в Міннеаполісі також добрих людей не бракує. Ось взяти хоча б дентиста Івана Дорощака, який після проголошення незалежности України почав безкоштовно лікувати зуби прибулим з України й витратив на це вже не один десяток тисяч долярів. І Роман Ханик вже встиг побувати в його клініці: загальна сума лікування зубів Романа сягне коло 4,000... Якби кожен з нас допоміг хоч трохи, чим може, то й Романа не довелося б тепер відправляти назад до Львова, щоб потім ще раз викликати до ЗСА (а це означає — знову купувати квитки).

Звичайно, не все можна перевести в гроші. І людське співчуття ні в який чек не вміститься. Але кожний знає, що без грошей в Америці не проживеш. До того ж цього разу мова не йде про якісь надзвичайно великі гроші, адже операція вже зроблена.

Як зібрати з миру по нитці, то голому буде сорочка — цю приказку знають всі. У нас всіх, українців Америки, є можливість довести до кінця справу лікування Романа Ханика — нещасливої української дитини, яка може стати тепер щасливою. Подаючи число конта, куди можна присилати допомогу або хоч листи зі словами підтримки Романові, я сподіваюся, що й цього разу відгукнуться на прохання допомоги добрі серця українців і зроблять люди ще один благодійний вчинок щодо свого ближнього.

Хай ще одна людина в Україні, Роман Ханик зі Львова, згадує Ваші чесні імена в своїх молитвах протягом свого ще довгого й, сподіваюся, відтепер щасливого життя! А ось адреса, на яку можна слати пожертви: Roman Chanyk — Crippled Fund, Account №1671-1, Ukrainian Credit Union, 301 Main St., N. E., Minneapolis, Minn. 55413.

Г. І.

ПОДЯКА

Оцим висловлюємо нашу глибоку вдячність всім українським громадським і фінансовим установам, нашим приятелям, прихильникам та глядачам з Ню Йорку й околиці за довголітню моральну та матеріяльну підтримку, яка уможливила Студії Мистецького Слова існування протягом 29 років.

Наша особлива подяка дирекції Кредитівки „Самопоміч" в Ню Йорку, дирекції Українського Народного Дому, управі Спортового Клюбу та Юрієві Левицькому і Василеві Сосякові за допомогу в критичних матеріяльних і побутових ситуаціях у житті Студії.

Щире спасибі усім, які допомогли з нашою поїздкою в Україну, яка увінчалась великим успіхом — про що свідчать рецензії в пресі — та в постанові п'єси Миколи Куліша „Патетична соната".

Прийміть подяку, що лине з молодих сердець, які могли проявити свої таланти в поезії та драматургічній спадщині наших українських авторів!

* * *

Наша щира подяка Дирекції Першого Федерального Щадничого Банку „Певність" в Чикаґо під проводом президента д-ра Юліяна Куляса, яким Студія Мистецького Слова бажає дальших успіхів у праці над розбудовою так важливої української фінансової установи.

Дякуємо, що у свій 30-річний ювілей, ви спонзорували наш приїзд із п'єсою „Патетична соната" М. Куліша. Ваше рішення, щоб увесь дохід із продажу квитків на виставу віддати на потреби цілоденної школи при парафії св. о.Миколая, а повністю покрити кошти приїзду Студії Мистецького Слова — це подиву гідний жест.

Наша вдячність Любі Левицькій та Ромі Жибак за професійну підготовку нашого приїзду та за тепле піклування під час нашого перебування в Чикаґо. Управам українських радіомовлень за уділення часу на своїх програмах, 101-му Відділові Союзу Українок Америки за зорганізування зустрічі з громадянством і проф. Богданові Рубчакові за участь у цій імпрезі.

Андреї Матвіїшин і Ярославові Конолові за зорганізування допоміжних сил з Чикаґо, для збільшення гуртових сцен п'єси, а зокрема тим, які взяли участь в тих гуртових сценах. Вашого товариського ставлення ніколи не забудемо.

Іванові Шалеві та Михайлові Грегорякові дякуємо за допомогу в технічному влаштуванні сцени, а Василеві Абрамюкові та помічникам — за будову та розібрання оформлення сцени.

Щире спасибі за прекрасні китиці квітів від спонзорів вистави та від танцювального ансамблю „Громовиця" і Школи балету та українського танку при парафії свв. Володимира і Ольги.

Вам всім глибока вдячність за підтримку єдиного ансамблю молоді в ЗСА, який працює в ділянці театрального мистецтва!

Дякуємо за щире ставлення до нас і зрозуміння потреб української молоді!

ЛІДІЯ КРУШЕЛЬНИЦЬКА і студійці

Роля етнології у процесі...

(Закінчення зі стор. 2)

Шкотський кільт, шкотська дуда були основою, без якої не було б гордости шотляндського воїна і яка ще сьогодні є найсильнішим кордоном самосвідомости між шотляндським і англійським народами. Орнаменти й узори шотляндських сукон визначують родовід їхніх кланів.

Хай гордиться гуцул своєю кресанею і сердаком, а полтавець шараварами. У їх різноманітності соборне багатство України, на всіх її землях часу і простору.

Чим краще пізнаємо себе, тим сильнішими станемо любов'ю України, спільної нашої матері — великої Берегині.

В ПЕРШУ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашої дорогої і ніколи невіджалуваної
ДОНЕЧКИ, СЕСТРИ І ТІТКИ

бл. п.

ГАЛІ ЛЕВ

будуть відправлені

СЛУЖБИ БОЖІ

18-го квітня 1994 р.
в церкві св. Юра в Ню Йорку о год. 8:30 ранку та в Києві і Винниці.

Про молитви за спокій душі просять
батьки,
брат і
сестра з родинами.

У ВОСЬМУ СУМНУ І БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ смерти
ніколи незабутнього нашого найдорожчого
МУЖА, БАТЬКА І ДІДУСЯ

бл. п.

АНДРІЯ РОЙОВСЬКОГО

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

в понеділок 18-го квітня о год. 8:30 ранку в українській католицькій церкві св. Духа в Бруклині Н. Й. при 161 N. 5th Street.

Про молитви за спокій душі покійного просять:
дружина — ЕМІЛІЯ РОЙОВСЬКА і родина

ПОДЯКА

З волі Всевишнього дня 23-го грудня 1993 року несподівано відійшла у вічність наша дорога і незабутня
МАМА, БУНЯ, СЕСТРА, ТЕТА І ШВАҐРОВА

бл.п.

АНАСТАСІЯ КРАВС
з дому Дуда

Найсердечнішу подяку складаємо Всечеснішому о. Петрові Дудякові, параховi церкви св. Івана Хрестителя у Сиракюзах і о. дияконові д-рові Миронові Кач, за відправлення Панахиди, Служби Божої, похоронних відправ на цвинтарі і за релігійно зворушливі прощальні слова під час Служби Божої.

Наша глибока вдячність приятелям і знайомим за участь в Панахиді і похоронах та за вислови співчуття особисто, телефонічно чи листовно, щоби нам облегшити наш смуток.

Від серця наша подяка тим приятелям і знайомим, котрі мимо химерної зимової погоди відбули далеку і небезпечну подорож, щоби взяти участь в Панахиді і похоронних відправах в церкві і на цвинтарі.

Наша щира подяка за молитви, Служби Божі та пожертви на різні добродійні цілі в пам'ять покійної.

Дякуємо Союзянкам членкам 68-го Відділу СУА у Сиракюзах за численну участь у похоронних відправах і за теплі слова пращання на тризні.

Квіти прислали:
Б. і О. Бартко, Е. Бішко, М. Кравс, О. Кравс, С. і О. Кравс, В. і М. Прибила, М. і О. Савчак, Кравс Студіо, Tom Fay & Family, Kotkas Heide.

Пожертви зложили:
НА СЛУЖБИ БОЖІ:
Н. і І. Бабюк, С. Бішко, М. Кравс, О. Кравс, С. і О. Кравс, Ю. і Н. Кравс, О. і С. Павлович, Я. і Л. Павлович, Л. і Л. Шміґель, О. Топорович, М. Ярема, Kelly Eloise, Allen Houston.

НА СЕМІНАРІЮ У ЛЬВОВІ:

250 дол. — Ю. і Н. Кравс
200 дол. — О. Кравс
по 100 дол. — Е. Бішко, Я. і Л. Павлович
50 дол. — В. і Л. Прибила
25 дол. — д-р Святослав і д-р Галина Клюфас
по 20 дол. — М. Кравс, О. Топорович
по 10 дол. — М. Величко, М. Ярема

НА ДОПОМОГУ ДІТЯМ-ЖЕРТВАМ ЧОРНОБИЛЯ:

250 дол. — Ю. і Н. Кравс
100 дол. — З. і Д. Ґуран
по 60 дол. — Б. і О. Бартко, С. і О. Кравс
50 дол. — Родина Бішко
по 20 дол. — М. і О. Савчак, М. і І. Середович, "Syracuse China"
по 10 дол. — Ch. Sardone, І. Пундус, Народний Союз 39-ий Відділ.

НА УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ В НЮ ЙОРКУ:
100 дол. — Л. і інж. Володимир Делькевич.

Ще раз сердечно дякуємо всім, що прибули, щоби відпровадити Покійну на вічний спочинок і піддержати нас в хвилях тяжкого нашого горя.

Нехай Всемилостивий Господь винагородить вас сторицею.

Син ЮРІЙ з родиною

Ділимося сумною вісткою, що в середу 13-го квітня 1994 р. по тяжкій недузі, на 83-му році життя відійшов у вічність найдорожчий МУЖ, БАТЬКО І ДЗІДЗЬО

бл. п.

ЕВГЕН АНДРЕЙЧИК

Залишені в смутку:
дружина — ОЛЬГА
син — РОМАН з дружиною ВІРОЮ
внуки — ІСЯ
— МАРКО
брат — ВОЛОДИМИР з родиною в Івано-Франківському
двоюрідна сестра — ЛУКІЯ ПРОКОПІВ з родиною
свати — ОМЕЛЯН І НАТАЛІЯ ТАТУНЧАК
та ближча і дальша родина.

ПАРАСТАС — в неділю 17-го квітня 1994 р. о год. 7:00 веч. у похоронному заведенні Nasevich Funeral Home 109 E. Tabor Rd. Philadelphia, Pa.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ — в понеділок 18-го квітня 1994 р. о год. 9:30 ранку в церкві Царя Христа при 1629 W. Cayuga St., а відтак на цвинтар св. Марії у Факс Чейс, Па.

Політичне...

(Закінчення зі стор. 2)

ації є ще, хоч і в меншості, офіцери з здоровим підходом до своїх обов'язків і завдань, за які вони готові нести свою вояцьку відповідальність. Треба їм поґратулювати за висловлені у цій заяві постанови, які зацитуємо, а які стосуються сучасної ситуації. Ось декілька з них: 1) Спілка Офіцерів України виступає проти однобічного ядерного роззброєння України, передання Росії кораблів Чорноморської фльоти в аренду м. Севастополя, берегової інфраструктури, а також проти дисльокації чужих військ на території України, 2) вона є проти втягування українських збройних сил до складу об'єднаних сил СНД. 3) вона є проти гальмування впровадження у життя програми національного військово-патріотичного виховання військових службовців та допризовної підготови молоді, 4) вона є проти повільного впроваджування у війську української мови, і 5) проти нищення паростків демократичних національних традицій.

Так виглядають важливіші точки цієї заяви, яку без сумніву і обов'язково повинен підтримати Уряд України, Верховна Рада і народ, а Спілку Офіцерів України треба привітати із їх корисною настановою для зміцнення обороноздатности армії.

Група...

(Закінчення зі стор. 1)

прогульки, відомий із свого гострого пера кореспондент тижневика „Культура і життя" Павло Романюк привітав господарів та вручив для редакції „Свободи" її головному редакторові Зенонові Сниликові картину Данила Коштури „Краєвид в Ставному", а для УНС, на руки головного предсідника У. Дячук, український прапор, емблему Львова в дереві та альбом В. Пилип'юка п. н. "Львів". Кожний з учасників прогульки отримав течку УНС з інформаційними матеріялами про УНС і його видання.

На закінчення журналісти могли оглянути редакції, друкарню та інші споруди в будинку УНС і зробити спільну світлину біля будівлі.

Чергового дня журналісти оглядали місто Ню Йорк та прибули до приміщення українського консуляту при 49-ій вулиці, де по полудні відбулося посвячення дому і відвідини Президента України Леоніда Кравчука. На жаль, цю групу не включено у торжественні привітання Президента ані в приміщеннях консуляту, ані в ООН, де була зустріч української громади Ню Йорку та околиці з Л. Кравчуком та іншими членами його делеґації. Так журналісти відлетіли до Києва в неділю вранці, 6-го березня, не маючи нагоди зустрітися з достойними гостями чи з громадою і представниками українського життя в Ню Йорку.

Серед учасників прогульки були такі провідні працівники пера як Євген Вербило, голова СЖУ, Богдан Вовк, головний редактор газети „За Вільну Україну", Степан Курпіль, головний редактор газети „Високий Замок", Микола Рубанець, головний редактор журналу „Людина і Світ", Валерій Кравченко, головний редактор газети „Культура і Життя", Володимир Кулеба, головний редактор газети „Незалежність", Георґій Рожнов, член редколеґії газети „Огоньок", Віталій Суддя, заступник головного редактора „Голосу України", Михайло Батіг, генеральний директор аґенства УНІАН, Михайло Димид, директор „Радіо Воскресіння", Олександер Дикий, головний редактор „Радіо Україна", Валерій Колінько, директор телеаґенства „Новини" та ряд інших.

Саме з одним із власних кореспондентів телевізії зі Львова Валерієм Степанюком була нагода порозмовляти декілька хвилин довше та послухати його вражень і спостережень із того першого перебування в ЗСА як і спостережень з України.

Розуміється, темою були тоді ще недалекі вибори в Україні та роля телевізії в передвиборчій кампанії. Наш співрозмовник признав, що у засобах масової інформації, якими тепер є в першу чергу радіо і телевізія, немає досі багато відповідних українських програм, як також відчувається вплив русифікації. На його думку, поки не буде зміни системи і не буде приватної власности, у тих ділянках не можна буде багато поправити існуючий стан.

Що торкається вражень із цих перших відвідин ЗСА, то співрозмовець признається, що чекав чогось інакшого, хоча враження із баченого не є погані. Він однак жалів, що так мало можна було спілкуватися із представниками громадського життя та використати таку можливість для інтерв'ю до радіо і телевізії, але це либонь тому, що прогулька журналістів мала як першу ціль ознайомлення із церковним українським життям в ЗСА. Отож він, хоча працює на двох каналах телевізії, не мав нагоди до цікавих розмов та зустрічей, які були б йому добрим матеріялом для використання після повороту домів.

Інші учасники прогульки, з якими була можливість перекинутися словами, були цієї самої думки, що, на жаль, їхню присутність не використано належно, а радше, що вони не мали досить можливостей призбирати матеріял про нас та про наше громадське життя в Ню Йорку та околиці.

ПРЕЗИДЕНТА ЧЕХІЇ Вацлава Ґавела — драматурга і колишнього дисидента, який довгі роки боровся проти комуністичного тоталітаризму в Чехо-Словаччині, нагороджено філядельфійською Медалею Свободи. Нагороду разом з грошовим призом в сумі 100,000 дол. буде вручено на урочистій церемонії, яка відбудеться у Філядельфії в День Незалежности З'єднаних Стейтів Америки. В минулому році філядельфійську Медалю Свободи заслужили президент Південно-Африканської Республіки Фредерік де Клерк і лідер АНК Нелсон Мандела.

У ПЕРЕДМІСТІ Бейруту, ливанської столиці, невідомі терористи застрілили 76-річного іракського шейха Талеба Аль-Суґейля, якого офіційний Багдад звинувачував у причетності до змови проти Саддама Гуссейна. Представники ливанської служби безпеки повідомили, що вбивством шейха керував Гаді Гасан, президент іракської розвідки у Бейруті. Тепер він переховується у будинку іракської амбасади.